

URI FERENC

Egy csúrogi asszony élettörténete

20.

Teréz nagyon megszerette Annát, a kis öregasszonyt, és sokat beszélgettek. Teréz rábeszélésére Anna 1963 nyarán hazalátogatott még egyszer és utoljára Jugoszláviába. Járt Újvidéken, Péteréknél szállt meg. Majd fölkereste Etust, a menyét, aki közben férjhez ment. Bőzsi unoka is férjhez ment, és családjával Földváron élt. Anna ekkor ellátogatott Törökbecsére is, és fölkereste Ilona hűgát és családját, de nem mulasztotta el Matild-káékat sem üdvözölni.

Péter és felesége sosem felejtette el a búcsúzkodást 1965-ben Vonyarcron. Anna sokáig szorongatta unokájának a kezét, végül sírva fakadt. Elővette zsebkendőjét, és törölgette szemét, amikor pedig Péterék elindultak a vasútállomás felé, addig integetett nekik az utcán fehér zsebkendőjével, amíg csak látta őket.

A következő év első hónapjában Péter táviratot kapott Vonyarcról, hogy meghalt szeretett nagyanyja. Péter és felesége másnap elindultak a temetésre. Azon a télen nagyon hideg volt, az utak nem bizonyultak biztonságosaknak, Járek előtt vissza kellett fordulniuk kocsijukkal.

Annát, a csúrogi asszonyt, kívánsága szerint a vonyarci temető kápolnájának közelében temették el. Fejfáján csak ennyi állt: Mándics Illésné, élt 78 évet. Péteréknek csak júliusban volt alkalmuk felkeresni a sírját. Ott, a temetőben megfogadta, hogy sohasem mulaszt el évente legalább egyszer Vonyarcra utazni és nagyanyja sírjára a kedvenc virágát, piros szegfűt vinni. Némán állt a sírnál, lelkében régi emlékek ébredtek, eszébe jutott gyermekora, majd azzal a gondolattal viaskodott, hogy vajon mit vétett a Gondviselésnek, hisz csak azért kapta vissza nagyanyját, hogy újra elveszítse, és legyen valaki, akit örökre sirathat.

Péter visszagondolt családjá három egymást követő nemzedékére. Magyarak születtek, és magyarként élték életüket ezen a tájon. Aracson és Törökbecsén, Csúrogon és Újvidéken, hogy azután a nagy „családi szétrobbantás” után éljék tovább megszézt testi-lelki életüket ott, ahol a magyarság már csak szóróvnyban vagy egyáltalán nem is él. Anyai nagyapja valahol Észak-Albániában, nagyanyja pedig Vonyarcvashegyen, a Balaton partján – egymástól legalább ezer kilométerre – alussza örök álmát.

XV. BEFEJEZŐ RÉSZ

Anna és leszármazottai a bácskai tájon igyekeztek boldogulni. Sorsuk nem volt könnyű. Az állandó nehézségek, nélkülözések harcedzetté, cselekvővé, kitartóvá tették őket. Mert passzívan, lagymatagon élni csak bőségben lehet. Ők igyekeztek mindig pozitívan hozzáállni a dolgok rendjéhez. Van egy elmélet, amely szerint idegen nyelvi közegben élve a kisebbségieknek csak két nemzedéke tudja megtartani nyelvét, vallását és nemzeti identitását. Annáéknak ez jobban sikerült, habár soraikat néhányszor erőszakosan megritkították. Abban csak bízni tudunk, hogy Anna leszármazottaiban is tovább él az identitástudat, és megbecsülik, megtartják anyanyelvüket.

Hogy mi történt Csúrogon, most már tudjuk. Bár sokáig hallgatni kellett róla. Péter is mindig vonakodott, félt elbeszélni azt, amit tudott. Nagyon fájdalmas volt visszaemlékeznie életének ezekre a napjaira. Az emlékek telve voltak szenvedéssel, szívfájdalommal és reménytelenséggel. Még ahhoz sem érzett magában soha lelkierőt, hogy utánaszámoljon, mennyi ideig is tartott voltaképpen ez az időszak.

Vége

Anna csúrogi házának a helye 1998-ban